

primljene publikacije

AKRAP, Gordan, *Kardinal Stepinac u dokumentima Gestapa i OZN-e*, Zagreb, 2016., str. 1–164.

O blaženom kardinalu Alojziju Stepincu napisan je velik broj knjiga, članaka, a bilo je dosta i rasprava o njemu. Autori tih publikacija imali su različite, nerijetko pristrane, pristupe opisivanju osobe i djelovanja zagrebačkoga nadbiskupa Stepinca. Dr. Gordan Akrap želio je na temelju analize postojećih dokumenata dati objektivan prikaz života i rada nadbiskupa Stepinca. Autor piše dobivši pristup dokumentima o Stepincu, pohranjenima u Hrvatskome državnom arhivu, s ciljem objektivnoga, znanstveno utemeljenog istraživanja života i djelovanja bl. Alojzija Stepinca i Katoličke crkve u vremenu kad su Hrvatskom vladali totalitarni sustavi vlasti, na temelju dokumenata njihovih tajnih političkih policija. Već iz samoga naslova vidljivo je da knjiga ima dva dijela. U prvome dijelu (str. 13–57) govori se o nacističko izvještajno-sigurnosnom sustavu. U drugome pak dijelu (str. 59–142) riječ je o nadbiskupu Alojziju Viktoru Stepincu i komunističkoj vlasti u Jugoslaviji. Slijede zaključak (str.143–147), životopis bl. Alojzija Viktora Stepinca (str. 148–149), kratice (str. 150), literatura (str. 151–155), tri priloga (pisma) bl. Alojzija Stepinca: biskupu Čekadi (str. 156–158), Ćirilu Kosu, duhovniku sjemeništa u Đakovu (str.159–161) i organu narodne vlasti (str. 162–163).

ANALECTA BOLLANDIANA, Revue critique d'hagiographie – A journal of critical hagiographie, izd. Société des Bollandistes, sv. 134 (2016.), br. 1, str. 1–239.

Na početku ovoga broja nalazi se *In memoriam* isusovcu Jacquesu Denisu (str. 3–4). Slijedi devet priloga o temama koje dotiču rad kojim se bave bolandisti, a to je prikupljanje građe za kritičko izdanje života svetaca (str. 5–207). Slijedi bilten hagiografskih izdanja (str. 208–233) i popis primljenih publikacija (str. 234–238.).

ARAČIĆ, Pero, *Trauma rastave i razvoda braka i obitelji. Uzroci i posljedice. Kako dalje?*, Osijek, 2016., str. 1–445.

U ovom iznimno vrijednom i nasušno potrebnom djelu autor temeljito i stručno s teološko-pastoralnoga i sociološko-psihološkog aspekta prosuđuje i obrađuje životna iskustva rastavljenih/razvedenih osoba, uvodeći nas u jedan vrlo složen i zamršen svijet u kojem su se našli mnogi brakovi i obitelji, tražeći istodobno i pastoralne odgovore na taj gorući problem suvremenoga društva i crkvenoga života.

Primljene publikacije

Autor knjige navodi kako su studenti na doktorskom studiju na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu polazili kolegij »Pastoral braka i obitelji u neredovitim slučajevima«, u sklopu kojega su vodili razgovore s rastavljenima osobama i te razgovore bilježili. Spomenuti studenti dopustili su autoru knjige da se poslužili tim bilješkama u izradi ove studije.

Knjiga ima četiri dijela. U prvom (str. 15–107) autor govori o rastavi i razvodu brakova i obitelji. Nakon toga u drugom dijelu (str. 109–179) piše o pastoralu prihvaćanja i milosrđa. U trećem dijelu knjige (str. 181–217) raspravlja o prevenciji: redovitom sustavnom crkvenom radu s obiteljima, dok u četvrtom i posljednjem dijelu knjige (str. 119–423) donosi razgovore s rastavljenima/razvedenima. Slijede prilozima (str. 425–445) i bilješka o autoru (nepaginirano).

BERLJAK, Matija, *Dr. Josip Pazman 1863. – 1925.*, Zagreb – Rim, 2015., str. 1–238.

Prigodom devedesete obljetnice smrti dr. sc. Josipa Pazmana, profesora na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, dr. Matija Berljak, umirovljeni profesor toga Fakulteta objavio je iscrpnu monografiju o dr. Josipu Pazmanu, prvom rektoru obnovljenoga Hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, znanstveniku, profesoru velike naobrazbe, prevoditelju, organizatoru, domoljubu, političkom djelatniku, čovjeku koji je ostavio dubok trag u našoj povijesti. Knjiga se sastoji od više dijelova. Autor najprije donosi vrlo opširan prikaz Pazmanova života i rada (str. 15–130), slijedi sedam priloga (str. 133–212) o djelatnosti dr. Pazmana, sažetci na talijanskom, engleskom i njemačkom jeziku (str. 213–216), vrela i literatura (str. 217–227), kazalo imena i osoba (str. 229–236) i sadržaj (str. 237–238).

COLLOQUIA MARULIANA XXV., *Hrvatska književnost humanizma i renesanse*, Književni krug Split »Marulianum«, 2016., str. 1–285.

»Colloquia Maruliana« od XVII. sveska nadalje, uz priloge o Marku Maruliću, objavljuje i radove o drugim piscima i temama iz hrvatske književnosti humanizma i renesanse. Redovito se tiskaju tekstovi izlaganja sa znanstvenoga skupa što se svake godine održava u Splitu, ali primaju se i drugi vrijedni radovi.

Najnoviji broj »Colloquia Maruliana« (br. XXV.) objavljuje sedam radova s temom iz humanizma i renesanse (str. 5–258). Slijede kronika (str. 261–267), bibliografija (str. 271–276), referiranost (str. 277–278) i upute suradnicima (str. 279–281).

FELETAR, Petar, *Hrvatske povijesne ceste – Karolina, Jozefina i Lujzijana. Prometno-geografska studija o povezivanju kontinentalne i jadranske Hrvatske*, Zagreb – Samobor, 2016, str. 1–343.

Autor je na sustavan, sveobuhvatan način uočio prometno značenje hrvatskoga prometnog praga te razjasnio njegovu ulogu i značenje od antike do danas u kontekstu društvenih, gospodarskih i političkih aktivnosti.

Knjiga ima više dijelova. U uvodu (str. 9–15) se govori o predmetu, ciljevima i prostornom obuhvatu, dosadašnjim istraživanjima, strukturi i znanstvenoj metodologiji. U drugom pak dijelu (str. 17–90) riječ je o geoprometnom položaju hrvatskoga gorskog praga u Hrvatskoj i Europi. O prostornim uvjetima i kronologiji izgradnje prvih modernih makadamskih cesta preko hrvatskoga gorskog praga autor raspravlja u trećem dijelu knjige (str. 91–182), dok o prvim modernim cestama i valorizaciji područja hrvatskoga gorskog praga govori u četvrtom dijelu knjige (str. 183–232), a o georeferenciranom videu prvih modernih cesta razlaže u petom dijelu knjige (str. 233–246). Šesti dio govori o rezultatima (str. 247–251), u sedmom su zaključna razmatranja (str. 251–252), u osmom slijedi popis literature (str. 253–272), deveti sadrži životopis autora studije (str. 267–272), deseti ima sažetak (str. 273–274), dok se u jedanaestom nalaze prilozi (str. 275–328), a u dvanaestom dijelu je kazalo vlastitih i geografskih imena (str. 329–343).

HAMMER, Mladenka, Izložba »Prof. Tugomil Ujčić: život i djelo, knjižnica«, Državni arhiv Pazin, dvojezično izdanje, Posebna izdanja 40, Monografije i katalogi, Zagreb, 2015., str. 5–79.

Knjiga ima dva dijela: Studiju o pjesniku Tugomilu Ujčiću (str. 5–59) i Katalog izložbe (str. 62–79). Postoji više razloga zbog kojih je Državni arhiv u Pazinu priredio izložbu sugrađaninu i profesoru Tugomilu Ujčiću. Najprije zbog toga što je spomenuti književnik arhivu u Pazinu poklonio 3600 vrijednih knjiga, a osim toga nitko dosad nije vrednovao njegovo stvaralaštvo. Držalo ga se uglavnom stihoklepcem, industrijskim pjesnikom koji je s pjesmom »Nuoć nad Pazinskom jamom« ušao u antologiju *Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća* Milorada Stojevića. Autorica knjige došla je do zaključka da je Tugomil Ujčić dobar pjesnik, a u nekim ostvarenjima i veoma dobar pjesnik.

Ta je izložba važna da se dvadeset godina nakon pjesnikove smrti Ujčićevo stvaralaštvo barem donekle obradi i valorizira, a ne da i dalje bude žrtva površnih i paušalnih ocjena i predrasuda.

JEMBRIH, Alojz – JUKIĆ, Ivana (prir.), *Pavao Ritter Vitezović i njegovo doba (1652 – 1713)*, Zbornik radova s 3. međunarodne kroatološke konferencije »Pavao Ritter Vitezović i njegovo doba (1652–1713)«, Zagreb, 26.–28. rujna 2013. godine, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2016., str. 1–437.

Zbornik ima pet cjelina. Najprije (str. 11–146) se govori o Vitezovićevoj prošlosti, zatim o tome što misli Vitezović o prošlosti: percepcije i odjeci (str. 147–226), treći je dio (str. 227–299) naslovljen Vitezovićevi simboli, prostori i vremenske pojave, četvrti (str. 301–382) Vitezovićevi pjesnički i jezično-stilski dosezi, a posljednji peti dio sadrži popis literature o Pavlu Rittertu Vitezoviću (str. 383–422). Slijede kazalo imena (str. 423–434) i bilješka o autorima (str. 435–437).

Primljene publikacije

KRAFT SOIĆ, Vanda, *Hilarijeva borba protiv arijanizma: povijesno-teološki okvir*, doktorski rad, Biblioteka »Crkve u svijetu«, br. 50, Split, 2016., str. 1–120.

Tekst ima dva dijela. U prvom dijelu (str. 9–65) naslovljenom »Hilarije iz Poitiersa i homejski arijanizam. Povijesno-teološke perspektive« govori se o Hilarijevu životnom putu, progonstvu i djelima koja su nastala tijekom prvih godina progonstva i o njegovu povratku u Galiju. U drugom dijelu naslovljenom »De Trinitate. Naslov kronologija, struktura, teološka metoda« (str. 67–94), autorica vrlo detaljno govori o tom glavnom Hilarijevu djelu. Slijede zaključak (str. 95–99), bibliografija (str. 101–111), kazalo imena (str. 113–118) i sadržaj (str. 119).

KUNČEVIĆ, Lovro, *Mit o Dubrovniku. Diskursi o identitetu renesansnog grada*, HAZU – Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku, Zagreb – Dubrovnik, 2015., str. 1–278.

Nakon uvoda (str. 9–22) slijedi Diskurs o porijeklu (str. 23–80), potom Diskurs o državnosti (str. 81–160) i Diskurs o granici (str. 161–205) te Epilog: odjeci renesanse u suvremenosti (str. 207–218). Slijede popisi vrela (str. 219–220), literature i objavljenih vrela (str. 221–255), kazalo imena (str. 257–262) i mjesta (str. 263–266), sažetak na engleskom (str. 267–270) i popis izdanja Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku (str. 271–276).

LIPIC, s. Jelena OCD – KOVAČIĆ S. Bonita OCD (ur.), *Sveta Terezija Avilska i njezine kćeri na tlu Hrvatske i Bosne i Hercegovine*, dvojezično izdanje, izd. KIZ, Česmičkoga 1, Zagreb, 2015., str. 8–179.

Ovo svečano izdanje o životu sv. Terezije Avilske u povodu petstote obljetnice njezina rođenja (1515. – 2015.), kao i o njezinim duhovnim kćerima na tlu Hrvatske i Bosne i Hercegovine, ima dva dijela. U prvom dijelu (str. 11–50) prikazan je život, spisateljski rad, samostani koje je sv. Terezija osnovala i anegdote iz njezina života.

U drugom se dijelu (str. 51–126) govori o karmelićankama na tlu Hrvatske i BiH. Slijedi kratak prikaz povijesti i karizme Reda (str. 127–136), zatim o hrvatskim karmelićanima (str. 137–140), karmelskom svjetovnom redu (str. 141–144), slijedi malo kazalo imena i pojmova (str. 145–152), kronologija života sv. Terezije Avilske (str. 153–173), adrese za kontakt (str. 175–176), prikaz o samostanima udruge bosonogih karmelićanki »Bl. Alojzije Stepinac« u Hrvatskoj i BiH (str. 177) i riječi zahvale (str. 179).

MAJER JURIŠIĆ, Krasanka – ŠURINA, Edita, *Velika Onofrijeva fontana u Dubrovniku: Povijesno-umjetnička i konzervatorska studija*, Mala biblioteka »Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske«, sv. 16, 2016., str. 1–82.

Knjiga je vrlo iscrpna studija o tom prekrasnoj fontani. Nakon uvoda (str. 7) slijedi prikaz o velikoj fontani u Dubrovniku kroz stoljeća (str. 8–45), o konzervatorskim istraživanjima

(str. 46–67), zatim slijedi naslov »Dubrovačka velika fontana: ideja, izvedba i trajanje« (str. 68–71), pa sažetak na engleskom jeziku (str. 72–73) i prilozi (str. 74–82). Studija je popraćena vrlo uspješnim fotopriložima.

MERIDIJANI, god. 22, br. 191, svibanj 2016., str. 1–112.

Časopis »Meridijani« donosi reportaže s raznih meridijana svijeta, a od interesa su za hrvatski prostor. Broj 191 (2016.) donosi više zanimljivih tema. S hrvatskog područja izdvajamo naslove: Prekida trudnoće sve manje (str. 13), Grgosova špilja, o podzemnoj ljepotici Samoborskoga gorja (str. 19), Za Baščansku su ploču neki mislili da je šifrirana (str. 27–29), Velebitski kanal (str. 3–37), Kamo ide stanovništvo Hrvatske?, Demografska zastava na pola koplja (str. 49–55), dok je glavna tema broja grad Hvar na južnoj obali istoimenog otoka (str. 89–104).

ORBANIĆ, dr. Elvis (prir.), *Ignazio Gaetano de Busaet: Visita spirituale del 1788 in Istria – Ignacije Kajetan Buzetski: Duhovna vizitacija iz 1788. u Istri*, izd. Associazione arhivistica ecclesiastica, Quaderni di »archiva Ecclesiae« 13, Città del Vaticano, 2016., str. 1–277.

Odlučnim radom Elvise Orbanića glede objavljivanja ove knjige u seriji *Bilježnice crkvenih arhiva* Crkveno arhivističko udruženje prvi put među svoja izdanja prihvaća tekst nekog svog člana koji nije Talijan.

Knjiga, pisana talijanski i hrvatski, ima više dijelova. Nakon pozdravnih riječi porečkopulskog i tršćanskog biskupa na hrvatskom i talijanskom jeziku (str. 10–15), u knjizi se objavljuje životni put Ignacija Kajetana Buzetskoga kao i prikaz političkih prilika njegova vremenu u tom dijelu Europe (str. 17–75). Na str. 77–241 nalazi se transkripcija i prijevod dokumenta. Slijedi popis osoba (str. 242–255), karte (str. 257–261), kratice (str. 257–263), arhivska vrela (str. 264) i literatura (str. 265–276).

FODOR, Pál – ŠOKČEVIĆ, Dinko (ur.), *Prekretnica u suživotu Hrvata i Mađara. Ustanove, društvo i gospodarska kultura*, Institut za povijesne znanosti Istraživačkog centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti – Hrvatski institut za povijest, Budimpešta, 2015., str. 1–772.

Pred nama je zbornik radova konferencije *Prekretnice u suživotu Hrvata i Mađara*. Konferencija je održana 6. veljače 2014. u povodu 140. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe. Zbornik sadrži šesnaest priloga (str. 23–742), sažetke (str. 745–766), mađarske i hrvatske varijante osobnih imena istaknutijih pojedinaca (str. 767–770) i mađarske i hrvatske varijante važnijih geografskih pojmova (str. 771–772).

PRIANTE, Monica – SLIŠKOVIĆ, Slavko, *Tondini i Strossmayer. Jedinstveni za jedinstvo*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016., str. 1–320.

Suradnja biskupa Josipa Jurja Strossmayera i lombardskog redovnika Cesarea Tondinija započela je prije više od trinaest desetljeća. Prvoga su poglavito oblikovale praktične okolnosti rođenja, odrastanja i djelovanja na razmeđu katoličanstva i pravoslavlja, ali i osobna inteligencija, kozmopolitska izobrazba i širina duha koja je omogućila komunikaciju i otvorenost za kršćane drugih konfesija. Tom pogledu pripomogao je također ćirilometodski pokret i ideja slavenske uzajamnosti kojima je bio obilježen te ih je cijeloga života svesrdno podupirao. Drugoga je inspiriralo iskustvo »reformiranog unionizma«, čiji je snažan promicatelj bio njegov barnabitski red te je u njemu izazvalo spremnost na osobnu žrtvu i nesebičan napor kako bi jedinstvo od teorijskog postalo praktično pitanje.

Knjiga ima više dijelova. Prvi dio: Uvod (str. 9–15) govori o političkim i inim pitanjima na ovom dijelu Balkana za vrijeme djelovanja te dvojice crkvenih ljudi, dok je drugi posvećen unionizmu: od »preobraćenja« do »povratka jedinstvu« (str. 16–21), a treći (Cesarea Tondini de Quarenghi) donosi prikaz Tondinijeva života i rada (str. 22–76), četvrti je naslovljen »Josip Juraj Strossmayer« (str. 77–108), a peti »Zajednički za jedinstvo: Strossmayer – Tondini« (str. 109–136). Slijede zaključak (str. 137–139), Strossmayerove opaske na Tondinijeve dopise (str. 143–156), korespondencija Tondini – Strossmayer (str. 157–295), popis kratica (str. 297), tisak (str. 298), literatura (str. 299–306), kazalo osobnih imena (str. 307–313) i zemljopisnih pojmova (str. 314–319) te sadržaj (str. 320).

PRILOZI ZA ISTRAŽIVANJE HRVATSKE FILOZOFSKE BAŠTINE, Institut za filozofiju u Zagrebu, god. 41/1 (81), str. 1–294, (2015.); god. 41/2 (82), str. 295–584, (2015.)

Prilozi, god. 41 br. 1 (81) (2015.) objavljuju pet rasprava i članaka (str. 7–260), dva priloga u rubrici Građa (str. 193–260) i četiri priloga u Recenzije, prikazi i osvrti (str. 263–293).

Prilozi, god. 41. br. 2 (82) (2015.), str. 295–584, sadrži pet članaka i rasprava (str. 301–432), tri priloga u rubrici Građa (str. 435–535), *In memoriam* Dariju Škarici (str. 539–541), četiri priloga u rubrici Recenzije, prikazi i osvrti (str. 545–578), Popis i cjenik izdanja Instituta za filozofiju (str. 579–583).

REVUE D'HISTOIRE ECCLÉSIASTIQUE, Louvain, Journal of Church History, Université catholique de Louvain, vol. 111, 1–2, str. 1–438.

Ovogodišnji br. 1 i 2 te ugledne revije za crkvenu povijest objavljuje osam priloga iz područja crkvene povijesti (str. 5–201). Slijedi Mélanges (str. 202–212) te pedeset i četiri recenzije raznih djela s povijesnom tematikom (str. 213–265), kratke vijesti (str. 366–418) i kronika (str. 419–438).

SLOVO, Časopis Staroslavenskog instituta u Zagrebu, sv. 65 (2015.), str. 1–252.

Časopis sadrži šest priloga o raznim pitanjima iz staroslavenske filologije (str. 1–167), tri *In memoriam*: Petru Šimunoviću (str. 169–172), Janezu Zoru (str. 175–178) i fra Petru Runji (str. 170–186), ocjene i prikaze devet objavljenih knjiga (str. 187–252), vijesti (str. 247–252) i upute za oblikovanje priloga (str. 253–254).

STAROHRVATSKA PROSVJETA, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, III, Split, 42/2015., str. 1–303.

Spomenuti broj »Starohrvatske prosvjete« objavljuje devet priloga iz antike i srednjovjekovlja na prostoru današnje Republike Hrvatske (str. 7–207) i tri priloga u rubrici Ocjene – prikazi – osvrti (str. 271–303).

STRUJIĆ, Jure, *Evangelizacijsko poslanje Crkve i novi oblici komunikacije*, Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet, doktorska disertacija, Split, 2015., str. 1–363.

Disertacija je podijeljena na pet dijelova. U prvom se dijelu govori o evangelizacijskom poslanju Crkve i komunikaciji (str. 26–61), u drugom je riječ o obilježju novih sredstava masovne komunikacije (str. 62–98), treći dio (str. 99–145) raspravlja o učiteljstvu Crkve pred novim sredstvima masovne komunikacije, u četvrtome (str. 146–253) se govori o papinskim porukama uz Svjetski dan medija (1967. – 2015.), dok u petom i posljednjem dijelu (str. 254–317) autor piše o novim medijskim izazovima za evangelizaciju. Slijede zaključak (str. 319–338), bibliografija (str. 339–358) i kazalo (str. 359–363).

VRHBOSNENSIA, Časopis za teološka i međureligijska pitanja Vrhbosanske katoličke teologije u Sarajevu, god. XX, br. 1, Sarajevo 2016., str. 1–226. *Vrhbosnensia* objavljuje pet članaka iz raznih teoloških disciplina i filozofije (str. 5–143), dva prikaza (str. 145–202) i četiri recenzije (str. 203–226).

ISTARSKO GOSPODARSTVO JUČER I SUTRA, Zbornik radova međunarodnog znanstvenog skupa, Državni arhiv u Pazinu i suizdavači, Pazin, 2015., str. 1–488.

Zbornik objavljuje četrdeset i tri izlaganja (str. 21–483), slijedi popis autora (str. 484–485) i recenzenata (str. 486–488).

Marijan Biškup